

## SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Str. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| PRZEDMOWA . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1    |
| ZA PIERWSZYCH PIASTÓW . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 5    |
| <p>Czasy przedhistoryczne, str. 5; Pierwsza wiadomość historyczna o Gdańsku, str. 6; Pochodzenie nazwy Gdańska, str. 7; Władztwo Chrobrego nad Pomorzem, str. 7; Dalsze dzieje Pomorza, str. 8; Związek Gdańska z biskupstwem kujawskim, str. 9; Za Polski dzielnicowej, str. 10; Walki o niezawisłość Pomorza, str. 11; Gdańsk w XIII w., str. 12.</p> |      |
| KRZYŻACY WSTĘPUJĄ NA WIDOWNIĘ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 14   |
| <p>Pierwsze walki świętopełka z Krzyżakami, str. 14; Intrygi brandenburskie, str. 15; Związanie Pomorza z Polską, str. 16.</p>                                                                                                                                                                                                                          |      |
| UPADEK DAWNEGO GDANSKA . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 19   |
| <p>Zmienne koleje Polski i Pomorza po śmierci Przemysła, str. 19; Zatarg Łokietka z rodem święców, str. 21; Pomoc krzyżacka przeciw Brandenburczykom, str. 23; Rzeź Gdańska w r. 1308, str. 26; Zagarnięcie Pomorza przez Krzyżaków, str. 28.</p>                                                                                                       |      |
| „AŻ ODZYSKASZ GDANSK” . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 30   |
| <p>Wysiłki Łokietka w kierunku odzyskania Ziemi Pomorskiej, str. 30; Polskość Pomorza w świetle procesu warszawskiego w r. 1339, str. 31; Traktat kaliski z r. 1343, str. 33; Program Polski piastowskiej w stosunku do Pomorza, str. 35.</p>                                                                                                           |      |
| POD RZĄDAMI KRZYŻACKIMI . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 39   |
| <p>Przebudowa Gdańska, str. 39; Ustrój miasta, str. 40; Gdańsk członkiem Hanzy, str. 42; Wzrastający antagonizm między miastem i Zakonem, str. 43; Grunwald i pokój toruński, str. 44; Krwawe zatargi z Zakonem, str. 47; Trudności finansowe Zakonu, str. 50; Początki upadku państwa krzyżackiego, str. 51.</p>                                       |      |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| GDANSK WRACA DO POLSKI . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 53  |
| Związek Pruski, str. 53; Akt inkorporacji ziem zakon-<br>nych z r. 1454, str. 54; Udział Gdańska w wojnie trzy-<br>nastoletniej, str. 55.                                                                                                                                                                                                          |     |
| W ZWIĄZKU PANSTWOWYM Z POLSKĄ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 59  |
| Przywileje Kazimierzowskie, str. 59; Spor o cło palowe,<br>str. 62; Król popiera Gdańsk, str. 63; Pośrednictwo kup-<br>ców gdańskich w handlu zamorskim, str. 64; Rozwój mia-<br>sta, str. 67; Ruch umysłowy w Gdańsku, str. 68.                                                                                                                   |     |
| RUCHY SPOŁECZNE I RELIGIJNE . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 69  |
| Skutki konfliktu krzyżacko-polskiego i wojen hanzeatyc-<br>kich, str. 69; Wrzenia społeczno-religijne i reformy,<br>str. 71; Interwencja króla, str. 77; Statuta Sigismundi,<br>str. 80; Zaniedbanie interesów polskiej racji stanu, str. 81;<br>Wzmocnienie stanowiska żywiołu polskiego, str. 83; Zwy-<br>cięstwo reformacji w Gdańsku, str. 84. |     |
| POLSKA WZMACNIA SWE WŁADZTWO NAD UJSCIEM<br>WISŁY . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 85  |
| Ujemne skutki przywilejów gdańskich, str. 85; Gdańsk —<br>„Chłąnsk“, str. 86; Próby aktywnej polityki polskiej na<br>Bałtyku, str. 89; Zaczątki floty, str. 90; Zajścia w porcie<br>gdańskim, str. 92; Zespolenie Prus Królewskich z Polską,<br>str. 94; Konstytucja Karnkowskiego, str. 95.                                                       |     |
| KONFLIKT GDANSKA Z KRÓLEM POLSKIM . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 99  |
| Błędy polityki polskiej, str. 99; Po śmierci ostatniego Ja-<br>giellona, str. 102; Nieprzejednane stanowisko Batorego,<br>str. 103; Konflikt zbrojny, str. 105; Kompromisowy układ<br>w Malborku, str. 107; Zwycięstwo Gdańska w sprawie<br>elbląskiej, str. 109; Upadek myśli bałtyckiej Zygmunta<br>Augusta, str. 111.                           |     |
| LATA ŚWIETNOŚCI GDANSKA . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 113 |
| Rozkwit miasta w XVI i XVII w., str. 113; Stosunki wy-<br>znaniowe i narodowościowe, str. 115; Patriotyzm polsko-<br>gdański, str. 118.                                                                                                                                                                                                            |     |
| GDANSK W PIERWSZEJ WOJNIE SZWEDZKIEJ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 121 |
| Konflikt polsko-szwedzki, str. 121; Stanowisko Gdańska,<br>str. 122; Zwycięstwo floty polskiej i rozejm w Starym<br>Targu, str. 125.                                                                                                                                                                                                               |     |



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| WŁADYSŁAW IV A GDANSK . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 127 |
| Plany bałtyckie króla a rozejm w Sztumskiej Wsi,<br>str. 127; Władysław IV w Gdańsku, str. 129; Zatarg Pol-<br>ski z Gdańskiem, str. 130; Sukces Gdańska w sporze<br>z królem, str. 132.                                                                                                                                   |     |
| W CZASACH „POTOPU“ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 136 |
| 200-lecie przyłączenia Gdańska do Polski, str. 136; Wojna<br>polsko-szwedzka, str. 139; Pokój w Oliwie w r. 1660,<br>str. 142.                                                                                                                                                                                             |     |
| ZA KRÓLA JANA . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 144 |
| Wschód i północ w polityce Jana III, str. 144; Trudności<br>polityczne nad Bałtykiem, str. 145; Fermenty społeczne<br>i spory religijne w Gdańsku, str. 147; Zabiegi cechów<br>i rady w Polsce, str. 151; Bałtyckie plany króla, str. 153;<br>Jan III w Gdańsku, str. 155; Udaremnienie planów kró-<br>lewskich, str. 158. |     |
| OKRES WOJNY PÓŁNOCNEJ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 162 |
| Gdańsk wobec elekcji w r. 1697, str. 162; Zabiegi miasta<br>o ochronę przed Szwedami, str. 164; Zmienne koleje<br>Gdańska w czasie wojny, str. 166; Upadek gospodarczy<br>miasta, str. 168.                                                                                                                                |     |
| GDANSK W OBRONIE KRÓLA STANISŁAWA . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                | 170 |
| Elekcja w r. 1733, str. 170; Oblężenie Gdańska, str. 172;<br>Nikła pomoc Francji, str. 176; Ucieczka króla Stanisława<br>i kapitulacja miasta, str. 178; Zmierzch Gdańska, str. 180.                                                                                                                                       |     |
| U SCHYŁKU RZECZPOSPOLITEJ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 182 |
| Stosunki wewnętrzne Gdańska w XVIII w., str. 182; Or-<br>dynacja Augusta III z r. 1750, str. 184; Wzmocnienie<br>zwierzchnictwa polskiego, str. 188; Lengnich wyrazi-<br>ciem stosunku gdańszczan do Polski, str. 190.                                                                                                     |     |
| GDANSK BRONI SIĘ PRZED ZABORCZOŚCIĄ PRUSKĄ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                       | 195 |
| Zakusy Fryderyka, str. 195; Interwencja Anglii i Rosji,<br>str. 198; Knowania pruskie, str. 201; Gdańsk szuka po-<br>mocy w Polsce, str. 204; Przyłączenie Gdańska do Prus<br>w r. 1793, str. 206.                                                                                                                         |     |
| PRUSACY W GDANSKU . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 203 |
| „Wojna nerwów“, str. 208; Gdańsk wobec Prus i Polski,<br>str. 210; Stosunki wewnętrzne Gdańska pod rządami<br>pruskimi, str. 214.                                                                                                                                                                                          |     |

|                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|
| GDANSK „WOLNYM MIASTEM“ . . . . .                         | 217 |
| W rękę Napoleona, str. 217; „Wolne Miasto“, str. 220;     |     |
| Oblężenie Gdańska przez armie rosyjską i pruską,          |     |
| str. 221; W obliczu nowej sytuacji politycznej, str. 224. |     |
| POD RZĄDAMI PRUSKO-NIEMIECKIMI . . . . .                  | 228 |
| Prusaczenie obszaru nadwiślańskiego, str. 228; Oblicze    |     |
| gospodarcze i kulturalne Gdańska, str. 230; Ruch kaszub-  |     |
| ski, str. 234.                                            |     |
| SPRAWA GDANSKA PO PIERWSZEJ WOJNIE                        |     |
| SWIATOWEJ . . . . .                                       | 239 |
| Polskie postulaty w sprawie Gdańska, str. 239; Niemiecka  |     |
| akcja propagandowa, str. 241; Błąd Lloyda George'a,       |     |
| str. 243.                                                 |     |
| WOLNE MIASTO PO RAZ WTÓRY . . . . .                       | 247 |
| Zasady nowego ustroju, str. 247; Korzyści gospodarcze     |     |
| nowego położenia, str. 252; Polskość wobec szowinisty-    |     |
| cznej polityki Gdańska, str. 253; Port w Gdyni, str. 256; |     |
| Propaganda hitlerowska w Gdańsku i w Polsce, str. 258;    |     |
| „Zurück zum Reich“, str. 262; Walka o Gdańsk i byt        |     |
| Polski, str. 263.                                         |     |
| PRZYPISY . . . . .                                        | 266 |
| WAŻNIEJSZA LITERATURA . . . . .                           | 294 |
| SKOROWIDZ OSOBOWY . . . . .                               | 300 |
| SKOROWIDZ NAZW MIEJSCOWOŚCI . . . . .                     | 307 |